

РЕШЕНИЕ

№ 199

гр. Кюстендил, 21.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – КЮСТЕНДИЛ, I СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Пенка Н. Братанова

Членове: Ваня Др. Богоева
Веселина Д. Джонева

при участието на секретаря Теодора С. Димитрова
като разгледа докладваното от Веселина Д. Джонева Въззивно гражданско дело № 20221500500183 по описа за 2022 година

Производството е по реда на Глава Двадесета „Въззивно обжалване“, чл.258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс /ГПК/.

Делото е образувано по въззивна жалба, подадена от М. Г. К. – Т. от **, общ.Дупница, чрез пълномощника адв.Й. Б., същата и като съдебен адресат, с адрес: ***, насочена срещу решение №260001/10.01.2022г. на Районен съд – Дупница, постановено по гр.д.№790/2021г. по описа на същия съд.

С оспорвания съдебен акт РС-Дупница е признан за установено по отношение на ответника М. Г. К. – Т., че дължи на ***, ЕИК ** следните суми, признати за дължими с издадена заповед за изпълнение на парично задължение, както следва: ** лева – главница; ** лева договорна лихва; ** лева обезщетение за забава и законна лихва върху главницата от 29.01.2021г. Осъдил е ответника да заплати на ищцовото дружество деловодни разноски в размер на ** лева.

Жалбоподателят поддържа виждане за неправилност на обжалваното решение, породена от незаконосъобразността му, постановяването му при противоречие между мотиви и диспозитив, както и при противоречие със събрания доказателствен материал. Жалбоподателят счита също, че първоинстанционният съдебен акт е базиран единствено на неправилно кредитираните в полза на ищеца на доказателствата, противоречащ е на основните правни положения и гражданскоправни принципи. Същият не давал реална представа за справедлив, обективен и обоснован съдебен процес. В тази насока се поддържа искане за отмяната му с последица отхвърляне на предявените искиви претенции като неоснователни. Заявено е и искане за обявяване недействителността на процесния договор за

кредит и договор за застраховка, поради формалното им несъответствие със изискванията на закона, в частност с изискването относно размера на шрифта, с който са изписани.

Според жалбоподателя, незаконосъобразността на първоинстанционното решение се базира на пълното му противоречие с действащите правни норми, гарантиращи интересите на потребителя. В тази насока се конкретизира, че неправилно ДнРС е уважил исковата претенция в частта за „Застрахователна премия“, без да е прогласил недействителността на договора за револвиращ заем поради съдържащите се в него неравноправни клаузи, уреждащи кредитното правоотношение, застрахователната премия, договорната лихва, годишния лихвен процент, както и общо дължимата сума до края на периода, които не били индивидуално уговорени. Сочената недействителност на процесния договор се пораждала и от сключването му при липса на съгласие – чл.26 ал.2 предл.2 от ЗЗД и поради противоречието му със закона – чл.26 ал.1 предл.1 от ЗЗД.

Оспорва се извода на първоинстанционния съд, че предсрочната изискуемост на кредитното правоотношение, е била надлежно съобщена на длъжника, като се излагат доводи в тази насока. Оспорва се и цедирането на дълга по кредитното правоотношение, сочейки се, че цесията все още не е възпроизвела действие спрямо длъжника - ответник по смисъла на чл.99 ал.4 от ЗЗД. Цедирането на вземането по застрахователната премия жалбоподателят приема за недопустимо поради липсата на основание за цедиране, заложено в застрахователния договор.

Оспорва се и съответствието на договора за кредит с формалните изисквания на българските и европейски изисквания и стандарти, въведени и уеднаквени с директива 2008/48/ЕО досежно неговото съдържание и размер на шрифта. Акцентира, че българският законодател в ЗПК е въвел по-висок стандарт на защита на потребителя, включвайки изискването на шрифт не по-малък от 12 пункта.

В обобщение, жалбоподателят счита, че са съществено нарушени правата му като по-слаба икономически страна в гражданския оборот като необосновано е натоварен с изплащането на вноски по кредита, сумарно надвишаващи с почти троен размер сумата по усвоения кредит.

Претендира се присъждане на сторените деловодни разноси за двете съдебни инстанции.

В срока по чл.263 ал.1 от ГПК насрещната страна – ***, чрез пълномощника юрк. М.Г., депозира отговор по въззивната жалба. Оспорва нейната основателност и моли за потвърждаване на първоинстанционното решение като законосъобразно и обосновано. Счита за безспорно доказано наличието на валидно възникнало облигационно правоотношение по процесния договор за кредит. Доказан бил и размерът на исковите претенции с оглед приетото експертно заключение. Базирайки се на константната съдебна практика ответното дружество счита, че цесията е надлежно съобщена на длъжника с връчването на препис от исковата молба. Възразява срещу довода за недействителност на процесния договор за кредит, обосновавайки обстойно виждането си за неговата валидност и съответствие с разпоредбите на закона. В тази насока пояснява, че при фиксиран лихвен процент, отпадала необходимостта погасителния план да съдържа разбивка на всяка погасителна вноска поотделно. Цитира съдебна практика относима към този спорен момент. Доколкото в договора били посочени фиксиран лихвен процент и годишен процент на разходите, то изискванията на закона, касаещи референтни стойности, индекси и методики, били неприложими. Анализирайки параметрите на договореното между страните кредитно правоотношение, формира извод за спазване изискванията на закона, в частност разпоредбите на чл.11 ал.1 т.9, т.10 и т.11 и чл.22 ЗПК. Отделно акцентира на уговорената в чл.11 от процесния договор за кредит възможност кредитополучателят да се откаже от договора в 14-дневен срок от подписването му. Не бил надвишен и максимално допустимия от закона размер на ГПР, който в конкретния случай бил 45.52%. Възразява срещу довода

на жалбоподателя, че посредством договора за застраховка се целяло увеличаване размера на кредита. За неоснователни се приемат и възраженията, свързани с размера на шрифта. Позовава се на Директива 2008/48/ЕО и приетото в Решение на СЕС от 09 ноември 2016 г. по дело С 42/15, че по отношение на договорите, които попадат в приложното поле на Директивата, държавите – членки не могат да приемат непредвидени в нея задължения за страните по договора, когато тя съдържа хармонизирани разпоредби в съответната област. Счита, че разпоредбата на член 10, параграф 2, буква ф от Директивата не бива да бъде тълкувана като допускаща държавите членки да предвиждат в националната си правна уредба изискване договорът за кредит да включва данни, различни от изброените в разпоредбата. Въвеждането на такова допълнително изискване с разпоредбата на чл.10, ал.1 ЗПК, несъответстващо на приетото в Директивата, водело до извод, че същото не следва да се прилага. Отделно доколкото шрифта на договора не бил предмет на обследване на съдебно – техническа експертиза, то соченото несъответствие не било доказано.

След преценка на доводите на страните, доказателствата по делото и съобразно правомощията си, въззивният съд приема следното:

Жалбата е подадена от процесуално легитимирано лице, в законоустановения срок и срещу подлежащ на инстанционен въззивен контрол акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Производството по делото е било образувано по предявени от *** против М. Г. К. – Т., с ЕГН ***, искове по реда на чл.422 от ГПК за установяване на вземането на дружеството по издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д.№199/2021г. по описа на РС-Дупница, в това число: ** лева, представляващи главница по договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта ***, сключен на 21.03.2016г. между *** и К., вземането по който е прехвърлено на ищеца с договор за цесия; ** лева, представляващи договорна лихва за периода от 20.03.2019г. (падеж на първата неплатена погасителна вноска) до 07.01.2021г. (датата на получаване уведомлението за предсрочната изискуемост); ** лева - обезщетение за забава за периода от 21.03.2019г. до 29.01.2021г. (датата на подаване на заявлението в съда), ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението в съда до окончателното изплащане на задължението.

Ищецът е представил с исковата молба договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта***, сключен на 21.03.2016г. между *** и ответницата, според който дружеството ѝ е предоставило кредит за потребителски цели в размер на ** лева, като същата се е задължила освен да върне получената сума, да заплати застрахователна премия по договор за застраховка „Защита на плащанията“ в размер на ** лева и такса ангажимент в размер на ** лева, при лихвен процент от 36.17 %, на 60 броя месечни погасителни вноски. Представен е и рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.08.2019г., сключен между ** С.А. – клон България и ***, с който първото дружество е продало на второто свои вземания, уточнени в списък, съставляващ приложение №1 към договора.

В първото по делото съдебно заседание пълномощникът на ответницата по исковете – адв.Й.Б., е изразила становище за неоснователност на същите, позовавайки се на нищожност на договора за кредит, поради изготвянето му на шрифт, който не отговаря на изискванията на закона, както и поради противоречие на договора с добрите нрави.

Районният съд, след като е приел представените от ищеца документи в заверени преписи, както и заключение на вещо лице по назначена съдебно-счетоводна експертиза, е уважил исковете изцяло, след като е констатирал сключването на договор за потребителски кредит, вземането по който е станало предсрочно изискуемо, неизпълнението на задължението за плащане, както и наличието на сключен договор за цесия, за която ответникът е бил уведомен и посочвайки, че твърденията, че договорът за кредит е нищожен

са неоснователни.

Доколкото във въззивната жалба отново е бил повдигнат въпроса за размера на шрифта на договора за кредит и предвид факта, че разпоредбата на чл.10 ал.1 от ЗПК е императивна, въззивният съд, след като е констатирал, че по делото липсват събрани доказателства относно вида на шрифта, на който е изписан процесия договор за кредит и ОУ към него, както и твърдения, респ. доказателства относно размера на този шрифт, е указал на ответника по жалбата – ***, да посочи на какъв шрифт и с какъв размер е бил изписан договорът за кредит от 21.03.2016г., както и да представи оригинал на същия.

В изпълнение на дадените указания въззиваемото дружество с молба с вх. №2874/29.07.2022г. е представило оригинал на договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта ***, сключен на 21.03.2016г., Условия по договора, съставляващи част от него, както и два броя сертификати с №*** и №****. В молбата детайлно е аргументирана теза за липса на нарушение на чл.10 ал.1 от ЗПК относно размера на шрифта, като ако има такива части от договора се твърди, че това по никакъв начин не е накърнило правата на кредитополучателя, тъй като същите не са нечетливи или трудно четливи. Изложени са и доводи, че разпоредбата на чл.10 ал.1 от ЗПК, в частта ѝ, касаеща изискването всички елементи на договора да се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт, не по-малък от 12, не е в съответствие с Директива 2008/48/ЕО, поради което не следва да се прилага този текст на закона.

Във въззивното производство бе прието като доказателство по делото заключение (именовано „становище“) на вещото лице инж.Л. Р., по назначена съдебно-техническа експертиза със задача да отговори на въпроса „На какъв по вид и размер шрифт е изготвен договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта ***, сключен на 21.03.2016г. и общите условия към него. От заключението и най-вече – от уточнението, направено от експерта в съдебно заседание, се установява, че текстът от и включително първата страница от договора до и включително последната страница на т.нар. Условия по договора, които представляват същинските му клаузи, е изписан с размер на шрифта – 10, а на цифрите на първа и втора страница – 12. Сертификатите са изписани с шрифт под 10. Вещото лице е пояснило, че използваният шрифт е възможно да е „Garamond“, който е от типа „New Roman“.

КНОС приема от правна страна следното:

Обжалваното решение е валидно и допустимо. Преценено по същество, решението на ДнРС е неправилно и като такова следва да се отмени изцяло, а предявените искиове – да се отхвърлят като неоснователни.

Ищецът е претендирал изпълнение въз основа на договор за потребителски паричен кредит ***, сключен на 21.03.2016г. между *** и ответницата, вземането по който твърди да му е било прехвърлено с договор за цесия.

Преди да се търси отговор на въпроса дали конкретното вземане е било цедирано и дали цесията е била надлежно съобщена на длъжника, трябва да се прецени дали вземането по договора въобще е съществувало, като се отчете, че процесното заемно правоотношение, с оглед качеството на кредитополучателя-физическо лице, по своята правна характеристика представлява договор за потребителски кредит, за който са приложими общите правила на Закона за задълженията и договорите, правилата на специалния Закон за потребителския кредит, както и - с оглед качеството на кредитополучателя на „потребител“ – нормите на Закона за защита на потребителите.

Договорът, на който ищецът е основал вземанията си, е бил сключен при действието на Закона за потребителския кредит, поради което при преценката за основателността на исковите съдът следва да съобрази и съответствието на договора с императивните

разпоредби на този закон.

Съгласно разпоредбата на чл.9 ал.1 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Законът въвежда императивни изисквания относно формата и съдържанието на този вид договор, посочени в разпоредбите на чл.10 и чл.11 от ЗПК.

Съгласно чл.22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл.10 ал.1, чл.11 ал.1 т.7-12 и т.20 и ал.2 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

С оглед императивния характер на посочените разпоредби, които са установени в обществен интерес за защита на икономически по-слаби участници в оборота, съдът е задължен да следи служебно за тяхното спазване и дължи произнасяне дори ако нарушението на тези норми не е въведено като основание за обжалване /в този смисъл са задължителните указания, дадени с т.1 на ТР №1/2013г. от 09.12.2013г. по тълк.д.№1/2013г. на ОСГТК на ВКС/.

При извършената служебна проверка относно действителността на сключения между страните договор и като взе предвид наведените в тази насока правни доводи от процесуалния представител на ответницата, понастоящем жалбоподател, въззивният съд констатира, че в случая не е спазено предписанието на чл.10 ал.1 от ЗПК. Според посочената норма, в действалата й редакция към момента на сключване на договора, договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, *като всички елементи на договора се представят в еднакъв по вид, формат и размер шрифт* – не по малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните. В конкретния случай, освен, че е видимо с просто око, но и от заключението на вещото лице категорично се установява, че в основната си част договорът за потребителски кредит е изписан с шрифт, чиито размер е 10 пункта, а цифрите са с големина 12 пункта. Налага се извод, че от една страна е налице нарушение на изискването на чл.10 ал.1 от ЗПК за еднакъв по вид, формат и размер шрифт на всички елементи на договора, а от друга е налице нарушение на изискването за шрифт не по-малък от 12 по отношение на съществената част от елементите на договора, касаещи именно уговорките относно потребителския кредит (приложенията към договора съдържат и шрифт под 10).

Изложеното очертава правен извод за недействителност на договора, от който ищецът претендира да черпи права, която недействителност произтича от разпоредбата на чл.22 от ЗПК.

Съдът намира за потребно да отбележи, че с § 2 от ДР на ЗПК са въведени разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008г. относно договорите за потребителски кредити. С тази Директива се цели сближаването на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно потребителския кредит и установяването на правила за тях на общностно равнище. В чл.10 от същата се съдържат изисквания относно формата и съдържанието на договорите за потребителски кредит, като там не е предвидено изискване за размера на шрифта на договора. Следва да се вземе предвид обаче, че директивите дават общите насоки при хармонизиране на националното законодателство на държавите - членки с европейското законодателство. Всяка държава-членка сама може да преценява как ще изпълни тези насоки и с какви конкретни средства. Българският законодател е въвел в ЗПК по-висок стандарт на защита на потребителя, предвиждайки специални технически изисквания към писмената форма на договорите за кредит, което не е забранено от директивата и съответства на нейните цели, а именно защитата на потребителя.

Предвид изложеното и само на това основание, исковите подлежат на отхвърляне.

По отношение на доводите на въззиваемия следва да се посочи, че съдът няма

свободата при констатиране, чрез използването на специални знания, на размер на шрифта под 12 да преценява дали и в каква степен шрифтът и неговият размер са четливи, тъй като тази преценка е извършена от законодателя, който с разпоредбата на чл.10 ал.1 от ЗПК по императивен начин е указал кой минимален размер на шрифта гарантира в нужната степен правата на потребителя.

Като е признал за установено съществуване на вземания в полза на ищеца, основани на неизпълнение на задължения по договор, който е недействителен, районният съд е постановил неправилен съдебен акт, който следва да се отмени изцяло – страните по нищожен договор не дължат престации по него.

Разпоредбата на чл.23 от ЗПК, според която когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита, не може да бъде приложена в настоящия случай, тъй като това би било в противоречие с принципа на диспозитивното начало в гражданския процес (чл.6 от ГПК). Същата е проявление на водещия в облигационното право принцип за недопустимост на неоснователното обогатяване и на практика урежда извъндоговорно основание за връщане на главницата, различно от това, на което същата е претендирана в заявлението по чл.410 от ГПК и в следствие – с разглежданата искова молба. Прилагането на последиците по чл.23 от ЗПК по почин на съда, без ищецът да е поискал връщане на чистата стойност, основано на недействителността на договора, е недопустимо.

Основавайки се на изложените доводи, въззивният съд намира, че жалбата е основателна, а атакуваното със същата решение – неправилно, поради което следва да се отмени изцяло и да се отхвърлят предявените искове. С оглед изложеното по-горе е безпредметно обсъждането на другите доводи за неправилност, които са изложени във въззивната жалба.

Относно разноските:

За производството пред ДнРС на ответницата не се следват разноски, тъй като такива не са били претендирани своевременно пред този съд.

На жалбоподателката се следва заплащане на разноските, сторени във въззивното производство в размер на ** лева.

Не се дължат разноски на въззиваемото дружество, предвид основателността на жалбата.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

О Т М Е Н Я изцяло решение №260001/10.01.2022г. на Районен съд – Дупница, постановено по гр.д.№790/2021г. по описа на същия съд, като вместо това **П**
О С Т А Н О В Я В А:

О Т Х В Ъ Р Л Я като неоснователни, предявените от ***, с ЕИК **, със седалище и адрес на управление ***, офис сграда **, срещу М. Г. К. – Т., с ЕГН ***, искове по реда на чл.422 от ГПК за установяване на вземане на дружеството по издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д.№199/2021г. по описа на РС-Дупница, в това число: ** лева, представляващи главница по договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта ***, сключен на 21.03.2016г. между *** и К., вземането по който е прехвърлено на ищеца с договор за цесия; ** лева, представляващи договорна лихва за периода от 20.03.2019г. (падеж на първата

неплатена погасителна вноска) до 07.01.2021г. (датата на получаване уведомлението за предсрочната изискуемост); ** лева - обезщетение за забава за периода от 21.03.2019г. до 29.01.2021г. (датата на подаване на заявлението в съда), ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението в съда до окончателното изплащане на задължението.

О С Ъ Ж Д А ***, с ЕИК **, със седалище и адрес на управление ****, офис сграда **, да заплати на М. Г. К. – Т., с ЕГН **, **, ул*** сумата от ** **лева** (** лева), представляваща сторени разноски пред въззивната инстанция.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____